

Unia w Krewie - Tekst polski

My, Jagiełło¹, z Bożą pomocą wielki książę litewski oraz pan i naturalny dziedzic Rusi, zawiadamiamy wszystkich, którym to przydatne i którzy wglądną w treść niniejszego dokumentu, że od najdostojniejszej z Bożej łaski władczyni Elżbiety², królowej Węgier, Polski, Dalmacji itd., otrzymaliśmy memoriał za pośrednictwem poważnych i znakomitych mężów panów Stefana, prepozyta³ w Csanad, Władysława, syna Kukasa z Kazy, kasztelana z Potoka, Włodka, cześnika krakowskiego, Mikołaja, kasztelana zawichojskiego, i Krystyna, włodarza kazimierskiego⁴. I najpierw powiedzieli, jak wspomniały władca Jagiełło, wielki książę Litwinów, wysłał swoich dostojnych posłów dyplomatycznych do panów królestwa polskiego, a potem także do jej królewskiego majestatu. Ci zaś, którzy zostali wysłani do majestatu, zabrali ze sobą list uwierzytelniający od posła godniejszego, poważniejszego i znakomitszego, mianowicie sławnego władcy księcia Skirgiełły⁵, brata pana Jagiełły, wielkiego księcia, gdyż z pewnych przyczyn nie mógł osobiście udać się do jej królewskiego majestatu. Posłowie zaś jego, książę Borys i starosta wileński Hanko, w takich oto słowach przedstawili sprawę tej pani królowej Węgier: jakże wielu cesarzów, królów i rozmaitych książąt wraz z tym wielkim księciem Litwinów pragnęło i gorliwie starało się o trwałe związki bliskiego powinowactwa, co wszechmocny Bóg zachował dla osoby jej królewskiego majestatu. Przeto, najdostojniejsza władczyni, wobec tak zbawiennego zrządzenia Bożego raczy wasz majestat tego pana Jagiełłę, wielkiego księcia, przyjąć za syna i przesławną władczynię Jadwigę⁶, najdroższą waszą córkę, królowę Polski, połączyć z nim związkiem prawowitego małżeństwa. I wierzymy, że stąd wyniknie chwała boża, zbawienia dusz, zaszczyt dla ludzi i wzrost królestwa.

¹ Władysław Jagiełło (ok. 1351-1434) – król Polski i najwyższy książę litewski. W 1386 roku przyjął chrzest i zawarł małżeństwo z władczynią Polski Jadwigą Andegawerską. Mariaż ten zapoczątkował trwający do końca XVIII stulecia związek Polski i Litwy. 15 lipca 1410 roku wojska dowodzone przez Jagiełłę stoczyły pod Grunwaldem zwycięską bitwę z Krzyżakami. W wyniku tego starcia wzmocniła się pozycja Polski wśród państw środkowowschodniej Europy, zmalało zaś znaczenie Zakonu Krzyżackiego.

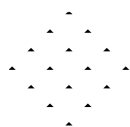
² Elżbieta Bośniaczka (1340-1387) – królowa węgierska i polska, po śmierci męża Ludwika, regentka na tronie węgierskim (1382). Desygnowała swoją najmłodszą córkę Jadwigę Andegawerską na króla Polski (1384).

³ W Kościele rzymskokatolickim przewodniczący kapituły katedralnej, proboszcz kolegiaty, zastępca przełożonego (np. opata, przeora) w niektórych zakonach.

⁴ Wymienieni dostojnicy węgierscy i polscy sprawujący poselstwo.

⁵ Skirgiełło (ok. 1354-1394) – brat Jagiełły.

⁶ Jadwiga Andegawerska (1373-1399) – królowa Polski z dynastii Andegawenów, córka Ludwika Węgierskiego i Elżbiety Bośniaczki, w 1384 roku koronowana na króla Polski.

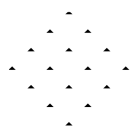

Zanim zaś to, co wspomnieliśmy, dojdzie do skutku, tymczasem wielki książę pan Jagiełło wraz ze wszystkimi braćmi swymi jeszcze nie ochrzczoneymi¹, z najbliższymi krewnymi, panami, ziomkami znaczniejszymi i najniższego rodu, usilnie stara się i gorąco pragnie przyjąć wiarę katolicką świętego Kościoła rzymskiego. I w tej sprawie trudziło się wielu cesarzów i rozmaitych władców, lecz aż do dzisiaj nie zdołali tego uzyskać, jednakowoż Bóg wszechmocny zachował ten zaszczyt dla jej królewskiego majestatu. Dla umocnienia, uwidocznienia i utrwalenia tego aktu ten wielki książę Jagiełło przyrzeka, że wszystkie swoje skarby ofiaruje i wyda na odzyskanie strat obu państw, tak w Polsce, jak na Litwie, lecz pod tym warunkiem, że ta pani Węgier córkę swoją Jadwigę, wspomnianą królową Polski, połączy z nim związkiem małżeńskim. Ten wielki książę Jagiełło przyrzeka także, iż dotrzyma umowy pieniężnej², zawartej w sprawie kaucji między tą panią królową Węgier z jednej a księciem Austrii³ z drugiej strony, mianowicie da i rzeczywiście wypłaci dwieście tysięcy florenów. Również ten wielki książę Jagiełło uroczyście obiecał zwrócić wszystkie ziemie zajęte, czyjekolwiek ręce je oderwały i zajęły, oraz własnym trudem i kosztem uzupełnić straty królestwa polskiego. Również ten wielki książę Jagiełło przyrzeka, że wszystkim wiernym chrześcijanom, a zwłaszcza ludziom obojga płci, których zabrano z ziemi polskiej i uprowadzono jako jeńców wojennych, przywróci dawną wolność, tak iż wszyscy mężczyźni i kobiety będą mogły tam udać się, dokąd zechcą.

¹ Deklaracja nie dotyczyła członków dynastii ochrzczonych wcześniej w obrządku prawosławnym.

² W 1378 roku Jadwiga została zaręczona z księciem Wilhelmem Habsburgiem. Istnieje domniemanie, że strona, która zerwałaby zaręczyny, wypłaciłaby drugiej stronie wadium w wysokości 200 000 florenów w złocie.

³ Wilhelm Habsburg (ok. 1370–1406) – syn Leopolda III, księcia austriackiego.

Wreszcie często wymieniany książę Jagiełło przyrzeka, że na stałe włączy do korony królestwa polskiego swoje ziemie litewskie i ruskie. A my Jagiełło, wspomniany wielki książę litewski, wystąpiliśmy i wspomniane poselstwa, z naszej strony przez wspomnianego Skirgiełłę, najdroższego brata naszego, wspomnianym baronom królestwa polskiego przedłożone i w sposób przedtem podany wyjaśnione, a potem przez posłów tegoż brata naszego podobnie i w sposób przedtem podany najdostojniejszej władczyni pani Elżbiecie, wspomnianej królowej Węgier, wyjaśnione, w obecności wspomnianych ambasadorów, czyli posłów tej pani królowej, zarówno węgierskich, jak również polskich, przeznaczonych do naszej wysokości, razem z naszymi braćmi niżej zapisanymi, mianowicie panem Skirgiełłą, Korybutem, Witoldem, Lingwenem, książętami litewskimi, i w imieniu innych braci naszych obecnych i nieobecnych podaliśmy do wiadomości tak wspomnianej pani królowej, jak również wspomnianych baronów królestwa polskiego. Te poselstwa postanowiliśmy zatwierdzić przez przywieszenie pieczęci naszej i wspomnianych braci naszych obecnych oraz poręczyć je pod każdym względem sposobami wspomnianymi. Dan w Krewie, w poniedziałek, w wigilię Wniebowzięcia chwalebnej Maryi Panny [14 VIII] roku Pańskiego 1385.

Wybór źródeł do historii Polski średniowiecznej (do połowy XV wieku), t. III, oprac. G. Labuda i B. Miśkiewicz, Poznań 1970, s. 50–52.